

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 18. 11. 2013.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ: „ТЕМАТСКА УСМЈЕРЕНОСТ И КЊИЖЕВНИ ЛИКОВИ У РОМАНИМА *ВРЕМЕ ВЛАСТИ* И *ВРЕМА ЗЛА* ДОБРИЦЕ ЋОСИЋА“, КАНДИДАТА ТОМИЦЕ МОЈАШЕВИЋА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију Наставнонаучно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, 25. октобра 2013, Одлуком 2732/1, образовало је комисију за оцену подобности докторанда Томице Мојашевића.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. др Јован Делић, редовни професор, српска књижевност 20. века, 15. 7. 2009, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Филолошки факултет Универзитета у Београду</p> <p>2. др Милан Радуловић, научни саветник Института за књижевност и уметност, руководиалац пројекта за теорију књижевности, 30.01.2013. Институт за књижевност и уметност у Београду</p> <p>3. др Предраг Петровић, доцент, српска књижевност 20. века, 16.04.2013, Филолошки факултет Универзитета у Београду</p> <p>4.</p> <p>5.</p>
II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Томица Мојашевић рођен је 1981. године у Беранама. Основне и мастер студије завршио је на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Године 2010. на истом факултету уписао је докторске студије, а тренутно ради на изради докторске дисертације на тему „Тематска усмереност и књижевни јунаци у романима <i>Време власти</i> и <i>Време зла</i> Добрице Ћосића”. Учествовао је на научном скупу „Ђоровићеви сусрети писаца“ у Билећи (2010). Запослен је од 2013. у основној школи Филип Филиповић у Београду.</p>
III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>1. „Историја у романима Добрице Ћосића“, Нова зора: часопис за књижевност и културу, Књ. 37/38, СПКД „Просвјета“, Билећа: 2011, стр. 362-372. Кандидат је написао још два рада који би требало ускоро да буду објављени.</p>
IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ
<p>Кандидат је испунио све школске услове- положио је све предвиђене испите на докторским студијама- и нема са те стране препрека за пријаву докторске тезе. Учешћем на научном скупу,</p>

објављеним радом, низом припремљених радова за штампу, које је дао на увид ментору, кандидат је стекао и све научне услове за пријаву дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА НАПОМЕНА:

За ментора је предложен др Јован Делић, (звање) редовни професор
Филолошког факултета у Београду, Катедра за српску књижевност са јужнословенским
књижевностима.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска
дисертација.

1. *Српски надреализам и роман*. - Београд : Српска књижевна задруга, 1980 (Београд : ГРО
Култура, ООУР штампарија "Слободан Јовић"). 243 стр. ; 21 см. - (Књижевна мисао; 12);

2. *Сажимање епохе у роману Време власти Добрице Ћосића*, Српска проза данас; Перо и
Ђоко Слијепчевић - живот и дјело, Ћоровићеви сусрети прозних писаца у Билећи и научни скуп „Перо
и Ћоко Слијепчевић - живот и дјело“ у Гацку, 19. и 20. септембар 1997, Билећа: Просвјета; Гацко:
Просвјета; Београд: Планета 1998.

3. Бахтинова теорија дијалога и питања поетике сказа // *Књижевна историја*. - ISSN 0350-6428. -
Год. 28, бр. 100 (1996), стр. 627-647.

4. *Живот у логору*: реч на додели награде „Светозар Ћоровић“ Добрици Ћосићу, Политика, Год.
94, бр. 30155 (4. октобар 1997)

5. Приповијетка као отворени жанр // *Српска проза данас : Херцеговина и српски језик у
историографским и књижевним дјелима 19. и 20. вијека* / Ћоровићеви сусрети прозних писаца у
Билећи [и] Научни скуп у Гацку, 17-19. септембар 2005. године; Приредио Никола Асановић. -
Билећа : Просвјета ; Гацко : Просвјета, 2006. - Стр. 122-126.

**Комисија сматра да др Јован Делић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за
област српска књижевност 20. вијека.**

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

**Комисија закључује да је назив тезе „Тематска усмереност и књижевни јунаци у романима
Време власти и *Време зла* Добрице Ћосића” прикладан и да добро репрезентује суштину
предложене теме истраживања. Тема је формулисана у сагласности са предложеним
ментором.**

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме: Тематска усмереност и књижевни јунаци у романима *Време власти* и *Време зла* Добрице
Ћосића. Тема је захтјевнија од онога што се да закључити из самог наслова. Од кандидата она
захтијева да добро познаје сва Ћосићева прозна остварења и да укаже на статус његових романа у
критици и науци о књижевности, а нарочито на статус романа *Време власти* и *Време зла*. Требало би
се осврнути и на проблем тзв. историјског романа и на његову традицију у српској књижевности, на
однос Добрице Ћосића према историји и на промјене у том односу, а онда прећи на анализе наведених
романа.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеностју, актуелношћу и
значајем, прикладан да буде разматран у оквиру докторске дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 31 библиографску јединицу релевантну за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

1. Радуловић, Милан, *Роман Добрице Ћосића*, Институт за књижевност и уметност Београд, Православни богословски факултет, Фоча 2007.
2. Радуловић, Милан, *Роман Добрице Ћосића - између идеологије и антиутопије*, Народна књига - Алфа, Институт за књижевност и уметност, Београд 1998.
3. Радуловић, Милан, *Увод у читање Ћосићевих романа*, Писац и историја: Зборник радова о Добрици Ћосићу, приредили Верољуб Вукашиновић, Марко Недић. Народна библиотека „Јефимија“, Трстеник, СКЗ, Београд 2005.
4. Палавестра, Предраг, *Историја модерне српске књижевности*, Српска књижевна задруга, Београд 1995.
5. Јеремић, Драган, *Прсти неверног Томе: есеји о савременим југословенским писцима*, Београд, Нолит, 1965.
6. Егерић, Мирослав, *Време и роман*, есеји о романима Добрице Ћосића, - Бања Лука, Београд: Задужбина „Петар Кочић“, 2001.
7. Деретић, Јован, *Историја српске књижевности*, Просвета, Београд 2002.
8. Деретић, Јован, *Српски роман(VIII): историјски преглед*, Вук Караџић, Београд 1978.
9. Бахтин, Миахаил, *О роману*, Нолит, Београд 1989.

ЧЛАНЦИ И ОСТАЛА ГРАЂА:

1. Делић, Јован, *Живот у логору*: реч на додели награде „Светозар Ћоровић“ Добрици Ћосићу, Политика, Год. 94, бр. 30155 (4. октобар 1997)
2. Делић, Јован, *Сажимање епохе у роману Време власти Добрице Ћосића*, Српска проза данас; Перо и Ђоко Слијепчевић - живот и дјело, Ћоровићеви сусрети прозних писаца у Билећи и научни скуп „Перо и Ђоко Слијепчевић - живот и дјело“ у Гацку, 19. и 20. септембар 1997, Билећа: Просвјета; Гацко: Просвјета; Београд: Планета 1998.
3. Стојановић, Мирољуб, *Добрица Ћосић и поетика српског романа*, Зборник радова Филозофског факултета у Нишу, Српскохрватски језик и југословенске књижевности, 1996.
4. Стојановић, Светозар, *Ћосићева поетика разарања идеолошких прича*, Писац и историја - зборник радова о Добрици Ћосићу, приредили Верољуб Вукашиновић и Марко Недић, Народна библиотека „Јефимија“, Трстеник, СКЗ, Београд 2005.
5. Калезић, Василије, *Време власти Добрице Ћосића*, У *Време власти*, књига 1, Београд, Народна

Књига - Алфа, 1997. – (библиотека Мегахит; књ. Бр. 133).

6. Калезић, Василије, *Разговор са Добрицом Ћосићем*, Писац и историја: Зборник радова о Добрици Ћосићу, приредили Верољуб Вукашиновић, Марко Недић. Народна библиотека „Јефимија“, Трстеник, Српска књижевна задруга, Београд, 2005.

7. Кољевић, Светозар, *Добрица Ћосић као сведок епохе*, Багдала, месечни лист за књижевност, уметност и културу, Крушевац, 2008.

8. Недељковић, Драган, *Роман о старењу*, Летопис матице српске, 480/6, Нови Сад, 2007.

9. Екмечић, Милорад, *Фикција и стварност у Вернику Добрице Ћосића*, Писац и историја: Зборник радова о Добрици Ћосићу, уредили Верољуб Вукашиновић, Марко Недић. Народна библиотека „Јефимија“, Трстеник, Српска књижевна задруга, Београд, 2005.

10. Нива, Жорж, *Велика комунистичка исповест*, Писац и историја: Зборник радова о Добрици Ћосићу, приредили Верољуб Вукашиновић, Марко Недић. Народна библиотека „Јефимија“, Трстеник, Српска књижевна задруга, Београд 2005.

11. Палавестра, Предраг, *Српска сага и бољшевички мит*, Књижевност - критика идеологије, СКЗ, Београд 1991.

12. Стипчевић, Светлана, *Аутобиографско у Времену власти Добрице Ћосића или аутор и његов двојник*, НССВД, 27/1, Београд 1998.

4. циљеви истраживања

Циљеви: У дисертацији ће се описати приповједна техника Добрице Ћосића у романима *Време власти* и *Време зла* с нагласком на иновације и промјене у односу на претходне романе с историјском тематиком. Напоредо с овом анализом вршиће се и тематска анализа која би показала тематске специфичности ових Ћосићевих романа и пишчево настојање да да обухватнију слику епохе. Посебна пажња биће поклоњена књижевним јунацима и њиховом моделовању, опет у књижевноисторијској перспективи, односно у развоју прозног опуса Добрице Ћосића. Истраживање треба да покаже специфичност ових романа у Ћосићевом опусу и у контексту српског историјског романа, али и да укаже на неке тенденције и доминанте карактеристичне за цјелокупно Ћосићево стваралаштво. Од кандидата се очекује да по да понуди одговоре на Ћосићево романескно виђење историје 20. вијека и на трагични положај човјека у тој историји. Зато ће бити од посебног значаја анализа књижевних јунака, поступци њихове индивидуализације и карактеризације, њихова уроњеност у историјске догађаје и повезаност са тематском усмјереношћу романа; њихов однос према идеологији, историјским догађајима и промјенама, њихово разумијевање и неразумијевање збивања, њихова трагична природа. По нашем осјећању ова три нивоа анализе Ћосићевих романа - анализа приповједачких поступака, анализа тематске усмјерености и књижевних јунака - неодвојиве су и међусобно комплементарне.

Хипотезе: Ова два Ћосићева романа представљају једну фазу у пишчевом стваралаштву и заслужују

да буду посматрани као условно засебна цјелина, али се такође сагледавају и у контексту Ћосићевог цјелокупног опуса, и у контексту српског историјског романа. Једино се тако предложена теза, односно њена основна хипотеза, може увјерљиво доказати.

5. очекивани резултати

Очекује се да ће дисертација дати одговоре на следећа питања:

1. Природа и статус историјског романа у савременој српској књижевности.
2. Мјесто Добрице Ћосића и његових романа у српском историјском роману.
3. Структура и значење романа *Време власти* и *Време зла* унутар Ћосићевог опуса и савременог историјског романа.
4. Анализа трију нивоа(приповједачких поступака, књижевних јунака и тематске усмјерености Ћосићевих романа с нагласком на њиховој специфичности).

6. план рада

Према садашњем увиду у грађу и проблематику, кандидат ће се морати кратко осврнути на цјелокупан опус Добрице Ћосића, показати статус његових романа у критици и науци о књижевности, а нарочито статус романа *Време власти* и *Време зла*. Такође бисмо се морали осврнути на проблем тзв. историјског романа и на његову традицију у српској књижевности, на однос Добрице Ћосића према историји и на промјене у том односу, а онда прећи на анализе наведених романа. у уводном дијелу би се дао и осврт на историјски роман у српској књижевности, а у закључном би се изложили резултати истраживања.

7. методе истраживања

Аналитичким методом, превасходно методом иманентне анализе, кандидат би утврдио промјене и специфичности приповједачког поступка у романима које истражује, пратио тематику сваког романа и сваког његовог дијела појединачно, дао анализу књижевних јунака и довео их у везу са претходним романима, покушавајући на крају да понуди сажету слику епохе у Ћосићевим романима. Без обзира на то што ће у раду бити фокусирана пажња само на два његова вишетомна дјела, неопходан је поглед на опус у цјелини и на специфичност Ћосићевог виђења историје. Очекује се да ће анализа романа довести до општих закључака о историјском роману код нас, о Ћосићевим иновацијама и односу према традицији, о промјенама унутар Ћосићевог погледа на свијет, идеологију и књижевност.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

КАНДИДАТА:

НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидат Томица Мојашевић подобан за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема

подобна за израду докторске дисертације у области наука о књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Јован Делић подобан/на за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Томице Мојашевића и предложене теме докторске дисертације „Тематска усмереност и књижевни јунаци у романима *Време власти* и *Време зла* Добрице Ћосића“, а да се за ментора именује др Јован Делић, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.

2.

3.

4.